

Raisa Roșca

NUMELE
ÎNGHEȚATEI

Copilăria unei fetițe în Moldova anilor '90

București, 2022

Ilustrația copertei: *Anamaria Bărbulescu*

Coperta: *Andi Dumitrache*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROȘCA, RAISA

Numele înghețatei: copilăria unei fetițe în Moldova
anilor '90 / Raisa Roșca. - București : Bifrost, 2021

ISBN 978-606-95340-8-3

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autoarei.

Copyright © 2022

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

„Faceți cum fac copacii: schimbă frunzele, dar păstrează rădăcinile. Schimbați-vă ideile, dar păstrați principiile.”

Victor Hugo

De ce am scris această carte?

Este o provocare să scrii despre propriile amintiri și să descrii propriile sentimente. Nu e atât de evident că se reușește a se exprima emoțiile și situațiile în așa fel ca să placă și să intereseze cititorul. Dar vreau ca amintirile mele să ia formă și să aibă voce. Pentru că amintirile păstrează momentele trăite de mulți, în alte timpuri, într-o altă generație.

Nu am idee de unde să încep, dar știu foarte bine că amintirile sunt asemenea unei avalanșe ce nu te lasă să respiri. Vin una după alta și nu reușesc să le pun în linie dreaptă, să le ordonez. Toate sunt importante pentru mine pentru că, într-un fel sau altul, m-au crescut și m-au ajutat să fiu o persoană conștiințioasă de propriile acțiuni și responsabilități.

Să crești într-o perioadă plină de schimbări: trezirea de la o viață liniștită și senină la una plină de nesiguranță, adusă de conflictul din Transnistria; trecerea, în scurt timp, de la ruble la cupoanele moldovenești și, succesiv, la leii moldovenești, devalorizându-se astfel puterea de cumpărare; schimbarea limbii de stat – rusa – cu româna... Acestea, în mod cert, m-au făcut o persoană ce știe să aprecieze fiecare dar de la viață și, mai ales, să fiu conștientă, oriunde aș merge în lume, că valorile le porți în interiorul tău: bine înrădăcinate în minte și în inimă, nu pot fi înlocuite de nicio schimbare istorică, politică sau economică.

Familia

Îmi amintesc copilăria petrecută cu surorile mele: eu sunt cea mai mică din casă. În perioada când încep să fiu conștientă de ce se petrece în jurul meu, lucrurile nu stau prea bine. Am aproape șase ani și, în casă, aud vorbindu-se despre revoluție, despre război. Nu știu ce înseamnă, dar îmi dau seama că nu e de bine. Aud vorbindu-se că oamenii trebuie să se ducă să lupte. Mamele vorbesc în șoaptă ca să nu audă copiii. Dar eu aud; și încă cum! Pe peretele din camera unde mâncăm este atârnat un aparat de radio mic și negru. La radio aud toate noutățile: știu că în acel an trebuie să merg în clasa întâi și să învăț alfabetul latin, nu cel rusesc. Știu că sunt mari schimbări în ce privește banii, pentru că în casă rublele stau de colo-colo ca niște foi de hârtie: câteodată, adulții le privesc triști, zicând că de ieri până azi au rămas fără nimic. Rublele, cu care înainte se cumpăra mâncarea și necesarul, acum se pot folosi pentru joacă, prefăcându-ne că suntem vânzătoare. Trebuie să înțeleg ce înseamnă „schimbarea”: la radio se vorbește mereu despre aceasta!

Îmi place să ascult radioul, care mă poartă într-o lume diferită, plină de mister, să ascult interpretări teatrale. Sunt fascinată de vocile actorilor: mă atrag în interiorul intrigii. Îmi pare că sunt acolo, printre rândurile pe care le citesc. Cunosc

fiecare personaj și stau cu respirația tăiată ca să urmăresc desfășurarea acțiunii. Cât de mult aș vrea să fiu eu acolo, să citesc și să interpretez un personaj cu vocea mea: aș reuși să transmit emoțiile personajelor precum acești bravi actori! Mereu mă întreb dacă aș reuși și eu, când voi fi mare, să implic ascultătorul prin emoții și situații atât de explicite, încât să pară că le trăiește în acel moment. Și, de fiecare dată când ascult radioul, în interiorul meu crește dorința de a deveni una dintre acele voci.

Casa părinților mei e mare, cu o curte imensă și mult pământ împrejur, unde se cultivă legume și cresc pomi fructiferi. Acum, cu schimbările din ultimii ani, e esențial să avem fructe și legume din propria grădină, astfel nu cheltuim bani: noii bani, despre care adulții spun că ne costă mai mult decât rublele. Sora cea mai mare, Clava, e destul de rar cu noi, pentru că învață și lucrează în Capitală. La sfârșitul lui august și ea începe pregătirea pentru noul an universitar. Și așa, la întâi septembrie, toți sunt gata pentru un alt an și părem chiar entuziasmați!

Sora mea Tecla, cu doi ani mai mare, uneori îmi reproșează:

– Trebuie să te miști mai repede, grăbește-te, nu vezi câtă treabă mai avem?

– Sunt încă mică, nu înțeleg de ce trebuie să fac eu lucrul pe care nu-l faci tu!

De obicei, acestea sunt certurile dintre mine și Tecla. Mereu se gândește că face mai mult decât mine și această

impresie o simt și la mama. Când îi dă o însărcinare, îi vorbește de parcă ar fi adultă. Iar cu mine vorbește de parcă aș fi o copilă, ce are încă multe de învățat. Cealaltă soră, care are cu șase ani mai mult decât mine, Agnes, cere mereu ajutor sau începe un lucru și se pare că nu mai apucă să-l și termine. Uneori o aud pe mama:

– Vreți să vă grăbiți un pic? Vine seara și sunteți la jumătatea lucrului. Nu este timp de pierdut sau o să cinăm mâine și nu azi!

Mereu este de lucru și Tecla zice că eu sunt cea mai răsfățată, pentru că mie mi se dau însărcinările cele mai ușoare. Pentru a fi clar: trebuie doar să prășesc cu o sapă mică sau să smulg iarba ce crește de-a lungul gardului de lemn. Odată ce am umplut coșul, hăcuiesc totul pentru puișori, bobocei și rățuște. Trebuie să le dau de mâncare, să le schimb apa și să le păzesc de vreo pisică flămândă ce-ar putea veni din împrejurimi. Și, în timp ce într-o parte a curții se plimbă cloșca cu puișorii, mereu stând cu ochii pe ei din cauza pisicii, mătur cealaltă parte.

– Tot aici ești, măturând curtea? - o aud pe Tecla; eu deja am terminat treaba în grădină!

Lucrul în grădină nu se termină niciodată. În august se strânge ceapa și se pune pentru câteva zile la soare – așa se usucă cozile verzi, care apoi sunt tăiate, iar ceapa e pusă la păstrare pentru toată iarna; roșiile – pentru a face bulion sau castraveții – pentru murături.

– Ruxandra, mai ai? - întreabă Agnes. Însă eu știu: când Agnes nu vrea să-și termine propriul lucru, mă împlânzește întrebându-mă dacă mai am treabă, dacă pot s-o ajut să schimbe însărcinarea. Mereu încearcă atât cu mine, cât și cu Tecla. Dar nu am niciun chef să-i fac jocul azi.

– Da, trebuie să termin de măturat curtea. Mama zice că fiecare trebuie să-și facă bine treaba... - răspund calm. În sfârșit, Agnes a înțeles că nu e ziua în care mă poate convinge.

Peste puțin, a sosit seara. Dușul pe care-l folosim vara este afară. L-a făcut tata pentru a ne spăla înainte să intrăm în casă. Mereu ne spune:

– Nu se intră în casă cu praful pe tine. Mai întâi se trece pe la duș și apoi, cu picioarele curate, se intră în casă.

E un rit al serii: până mama gătește cina, noi, fetele, ne spălăm pe rând.

– Ruxandra, nu consuma toată apa caldă, dacă nu va fi suficientă și pentru noi, o vei aduce de la fântână!

– Nu, nu consum multă, doar atât cât mi-e suficient.

Este interzis să lași robinetul deschis în timp ce te săpunești: rezervorul cu apă caldă are o capacitate de doar treizeci de litri și noi suntem cinci: tata, mama, Agnes, Tecla și eu.

Cina este pregătită: în mijlocul mesei stă o tigaie cu mâncarea specifică anotimpului: ghiveci de legume și carne de pui înăbușită. Cu o zi mai înainte am auzit-o pe mama zicându-i lui tata:

– Îmi pare că trebuie să tai găina cu moț pentru că nu o văd prea bine și nu mai face nici ouă de ceva vreme.

Tatăl meu e mereu de acord când e vorba să se gătească carne: presupun că în seara aceasta chiar e mulțumit. Sfânta pâine, tăiată felii subțiri împărțite la fiecare, ne face să ne simțim foarte norocoși. Știu că unii prieteni de joacă, saptămâni întregi, mănâncă mămăligă. Ei nu au grâu să-l ducă la moară pentru a face făină. Nu lucrează la pământ și eu îi învidiez, pentru că se joacă mai mult decât mine, în același timp, sunt mulțumită pentru că îmi dau seama că noi avem pâine pe masă, iar ei nu.

Grivei, câinele nostru fidel, simte mirosul mâncării. Nu o dată a salvat cu lătratul său neajutorații puișori și rățuște de pisicile flămânde, ce umblă căutând de-ale gurii. Pentru acest merit, mama ne zice mereu să-l îngrijim bine și să-i dăm de mâncare înainte ca noi să ne așezăm la masă. Grivei latră, așteptând stăpânul să se grăbească pentru a-i da de mâncare: e acolo, dând din coadă și privind în direcția de unde vine, de obicei, careva dintre noi pentru a-i da mâncarea meritată.

– Ruxandra, du-te și du-i o bucată de pâine și oasele de găină lui Grivei!

– Dar eu i-am dat deja o dată...

– Dacă mamă-ta a zis că trebuie să te duci din nou, atunci te duci din nou. Nu se răspunde așa părintelui! - zice tata, fixându-mă cu privirea.

Mă ridic de la masa de sub tei și mă duc la Grivei, lângă poarta de fier, să-i duc mâncarea. Grivei, imediat ce zărește

umbra mea sub lumina felinarului, sare în două lăbuțe de bucurie. Este mereu mulțumit. Uneori îl numesc mielușel, pentru că are blana scurtă și creată, și nu stă niciodată locului. Din fericire, are cușca sa, unde doarme și mănâncă, altfel tata nu ar fi deloc mulțumit.

Seara se termină cu o cină delicioasă și cu rugăciunea de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate cele câte le avem. Într-o tăcere încărcată de seninătate, mergem la culcare. Pe fundalul nopții se aud doar greierii și-apoi vara ușile casei rămân deschise ca să intre aerul nocturn răcoros.

– Tecla, dormi? - întreabă în șoaptă Agnes.

– Nu, încă nu.

– Știi, peste doar un an mă duc și eu în Capitală să învăț.

– Ești bucuroasă?

– Da, acolo se trăiește altfel. Uită-te la Clava: când vine acasă, e mereu parfumată, are mărgelile la gât, părul său e aranjat și sâmbăta seara mama cu tata îi dau voie să se ducă la cinema cu prietenele. Nu am răbdare să fac și eu așa!

– Agnes, e târziu, dacă mai vorbim, ne vor auzi, vrei să fim certate? - zice Tecla, închizând ochii ca să adoarmă.

Agnes însă rămâne cu ochii deschiși și respiră aerul proaspăt ce clatină perdelele de la ferestrele ușii. Ea visează cu ochii deschiși. Visează mereu, Agnes.

Ruxandra, în așteptarea anului școlar

TimpuL trece repede și, fără să-mi dau seama, am ajuns în ultimul an din ciclul primar, în clasa a patra.

Unicul lucru din anii trecuți pe care îl port în inimă este musturarea învățătoarei mele către mama pentru că ar fi trebuit să mă străduiesc mai mult și să o termin cu cititul rapid. Aceasta, de fapt, se întâmplă pentru că, citind mult, îmi este ușor să memorizez textele, din acest motiv nu urmăresc rândurile din carte și, drept consecință, nu știu unde au ajuns cu lectura colegii mei.

Vara, frumoasă dar scurtă, s-a strecurat ca o umbră la răsăritul soarelui. Îmi amintesc pregătirile de la sfârșitul lui august pentru întâi septembrie 1994. Nu mai sunt o copiliță: mi-am spălat singură ghiozdanul, șosetele albe pentru a le încălța în prima zi de școală, două funde albe să mi le pun în păr și mi-am lustruit pantofii. Sunt gata acum și nu am cerut deloc ajutorul Teclei.

Fiecare zi ce trece îmi face inima să bată și mai tare, pentru că întâi septembrie, de acum, e foarte aproape. Aceasta înseamnă să-mi reîntâlnesc colegii de clasă, de școală și să reîncep studiul, dar ceea ce o face să bată și mai tare e fraza pe care o repetă tata în fiecare sfântă zi: „Cine are carte, are patru ochi!”.

Știu pe de rost acest proverb și-mi dau seama ce înseamnă, pentru că îl spune mereu surorilor mele când vin acasă cu o notă mai proastă. Mie încă nu mi l-a zis: poate, pentru că sunt încă mică, dar la gândul că într-o zi o să-l aud, inima mea bate nebună. Din fericire, nu am timp pentru meditații și pentru a mă fixa pe ideile mele: am treabă în casă, în grădină, în curte, astfel încât meditațiile rămân pentru iarnă. Însărcinarea cea mai importantă pe care o îndeplinesc în fiecare zi este de a mă duce la magazin, „La Floarea”. Acolo sunt de toate: de la pâine, pește și salamuri, la dulciuri, înghețată, băuturi alcoolice și nealcoolice.

– Ruxandra, peste puțin aranjez masa, du-te fuga la Floarea și cumpără trei sute de grame de șuncă. Tata vine la prânz cu un prieten de-al său, trebuie să avem destul pe masă.

Nu-mi pare rău să trag o fugă până la Floarea: magazinașul e doar la o stradă mai încolo, îmi trebuie zece minute ca să mă duc și să mă întorc. Știu că mamei îi place să aibă o masă bogată. Pe lângă bucatele sale, vrea ceva în plus: ceea ce se cumpără rar de când se spune la radio de marea schimbare.

– Să mai iau și altceva? - o întreb pe mama și sper la un răspuns pozitiv.

– Nu, amintește-ți să faci calculele și să controlezi restul!

Când îmi spune că pot să iau și altceva, sunt bucuroasă, pentru că de restul rămas cumpăr înghețată sau caramele. Desigur, cumpărăturile extra sunt împărtășite cu surorile mele, altfel tata zice că e egoism. În timp ce merg cu pasul grăbit, aud în spatele meu vocea Veronicăi:

– Ruxandra, așteaptă-mă, te duci la magazin?

– Da...

– Așteaptă-mă, vin și eu.

Veronica aleargă spre mine. Este încălțată cu o pereche de slapi roz din gumă, poartă o fustă cu floricele, cusută de mama mea din materialul unei fuste de-a mamei sale și un tricou verde-măr. Părul blond, adunat cu un elastic, evidențiază fruntea largă și nasul un pic încovoiat, ochii albaștri în formă de migdale și buzele foarte subțiri. Mă ajunge respirând din greu:

– Azi și eu fac un pic de cumpărături! - îmi zice zâmbind cu toată gura.

– Ce trebuie să cumperi?

– O franzelă și doi heringi sărați. Știi, tata s-a întors, sărbătorim, vor veni și unchii cu verișorii mei!

Îi cunosc pe verișorii Veronicăi, când vin în vizită se joacă mereu în drum. Uneori îi aud:

– Hai, aleargă!

– Prinde mingea!

– Eu am câștigat!

Câteodată, în sinea mea, îi invidiez: ei nu au tot acest pământ care să-i țină atât de ocupați.

– Și tu, ce cumperi?

– Trebuie să iau niște șuncă. La prânz tata vine cu un prieten...

– Vrei să facem schimb?

– De ce? - întreb cu ochii larg deschiși.

– Îți dau un hering și tu, puțintel din șuncă.

–Nu pot, trebuie să o duc acasă... ce-o să zică ai mei?

– Le zici că șunca s-a terminat și te-ai gândit că ar fi bine să iei și un hering, e mai bine decât nimic.

– Nu e rău, dar ce o să zici tu?

– La ai mei pot să le zic că din hudiță a ieșit un câine mare, a început să latre la mine, probabil pentru că mirosul de pește l-a atras, iar eu, de frică să nu fiu mușcată, i-am aruncat un hering... așa am scăpat fără să fiu încolțită.

O privesc mirată și nu reușesc să cred câtă fantezie are această copilă minusculă.

Ajungem la magazinaș, unde fiecare raft e învelit cu hârtie creponată de diferite culori, fiecare lucru e pus în ordine: dulciurile sunt pe stânga, unde sunt și frigidererele pentru torturi, băuturile și înghețata; pe dreapta se găsește tot ce e sărat. La teighea este aceeași vânzătoare cu fața plină, mâinile dolofane și chipiul alb în formă de romb fixat în păr.

– Bună ziua! - zic, privind vânzătoarea ce zâmbește, în timp ce Veronica se uită curioasă la frigiderul de înghețată. Vânzătoarele mă fac să cred că se tem de copii, chiar dacă ele îi au acasă, pentru că de fiecare dată când în magazin intră careva din noi, ne privesc îndoielnic.

– Bună ziua, ce dorești?

– Trei sute de grame de șuncă.

Scoate sulul de hârtie albă lucioasă și rupe o bucată nu prea mare, ca să economisească, taie din ochi o bucată de șuncă, o cântărește și-mi zice:

– Sunt aproximativ patru sute de grame... - și îmi zâmbește.

– Dar mama mi-a zis că trebuie să iau trei sute de grame. Nu știi...

– Arată-mi câți bani ai, îți spun eu dacă ai suficienți.

Situația mă deranjează: dacă mama mea a zis trei sute, așa trebuie să fie. Și-apoi, cu toată vorba că banii noi trebuie ținuți strâns în buzunare, eu chiar nu am intenția de a-i arăta vânzătoarei.

– Așadar, îmi arăți câți bani ai?

Scot două bancnote de hârtie de cinci lei și i le arăt fără să i le dau.

– Ei, ți-ajunge, trebuie să plătești nouă lei.

Aceasta înseamnă că mă întorc acasă cu un leu, nu știu ce să fac, mă gândesc că nu știu să mă descurc bine cu noii bani și mama nu o să fie prea mulțumită. Dar... iau șunca, plătesc și o aștept pe Veronica.

– Tu ce dorești? - vânzătoarea i se adresează Veronicăi.

– O franzelă și doi heringi sărați.

– Ai destui bani?

Tatăl Veronicăi, o perioadă, nu s-a văzut prin oraș și se zice că s-a dus să lupte; doar mama are grijă de familie.

– Da, s-a întors tata!

Cei doi heringi îi învelește mai întâi în aceeași hârtie albă și lucioasă din care a fost înfășurată și șunca mea, apoi sunt puși într-o pungă de plastic.

– Ai o pungă pentru franzelă?

– Nu...

– Costă un leu.

– Nu, pâinea o țin în mână.

Ieșind din magazin, cu pasul repezit, ne pornim spre casă.

– Facem schimb? - întreabă Veronica.

– Nu sunt sigură...

În timp ce mie îmi vin o mie de gânduri, o mașină oprește lângă noi:

– Bună ziua, Ruxandra, unde ai fost?

E tatăl meu, care se întoarce de la muncă cu prietenul său. În zilele când reușește să vină la prânz, e mereu cu această mașină mare: un camion sovietic ZIL 130. Uneori, când o parchează în fața porții, sub umbra a doi nuci din cei șase plantați în lungul gardului de lemn, tata îmi permite să urc și să mă prefac că șofez. Sunt bucuroasă: mie îmi place să șofez, mă simt puternică, chiar dacă abia văd dincolo de volan și-mi mai place și zgomotul pe care-l fac în timp ce șofez: „Brrr, brmmm, brrr...”, ceea ce-l face pe tata să râdă zicându-mi: „Fii atentă, nu merge așa de repede!”. Știu că glumește pe seama mea, dar mie îmi place să stau la volan, să apăs pe pedale, să îmi imaginez că trebuie să conduc mii și mii de kilometri.

Câteodată aud, în povestirile tatălui, că s-a dus să muncească până în Ural, la mii de kilometri, ca să poată câștiga pentru lemnul folosit la construcția casei noastre. Când povestește, rămân în tăcere ca să nu fiu văzută, în timp ce mă străduiesc să înțeleg cât de departe este Rusia și orașele în care a fost tata.

Căldura amiezii îmi provoacă sete și lucrul cel mai dorit pe moment este să ajung acasă cât mai repede.

– Hai vino, sigur mama ne așteaptă!

Urc în camion și o salut pe Veronica.

– Am fost la Floarea să cumpăr ce mi-a zis mama.

– Ai restul?

– Da, îl am. Am plătit nouă lei cu două bancnote de cinci. Și am un leu rest.

– Ce iute e fiica ta, Petru. Câți ani ai? - întreabă prietenul tatălui meu.

– Nouă și încep clasa a patra! Orgoliul cu care răspund a provocat un zâmbet pe buzele tatălui meu.

– E cea mai mică, un adevărat chipăruș. Toate patru sunt grozave...

Ajungem acasă, sar din cabina camionului și alerg în curte ca să ajung la bucătăria de vară, unde mama pregătește mâncarea cea mai bună pe care o cunosc. E o căsoaie de o cameră cu tot necesarul pentru a găti în ea: aragaz, masă cu rafturi încorporate, o scândură de lemn – bine prelucrată și lăcuită – fixată pe perete, deasupra mesei; de ea sunt atârdate prosoapele, tocătoarele de lemn, strecurătoarea, polonicul și alte tacâmuri. Este și un cuptor: mama îl folosește sâmbăta. Frământă aluat într-un lighean mare ca să facă pâine, colaci, ștrudel cu fructe de sezon sau cu brânză, plăcinte și dulciuri presărate cu mac sau cu zahăr pudră. Masa de lemn, unde mâncăm, lungă cât pentru opt persoane, e chiar acolo, sub tei, lângă peretele de lut, văruiat cu grijă în fiecare an. Să mănânci la

umbra teiului vara și să-i simți parfumul, când înflorește în iunie... aceasta mă transportă într-o lume de poveste.

– Mamă, iată-mă! Am cumpărat șuncă, vânzătoarea mi-a cântărit patru sute de grame, în loc de trei. Rest mi-a rămas doar un leu.

– Ah, știu că fac așa, au nevoie să vândă. Pune restul pe pervaz, îl iau după. Du-te și cheamă surorile, masa e gata.

Alerg spre grădina împărțită în două de o cărare; atât pe stânga, cât și pe dreapta, sunt pomi fructiferi. În spatele grădinii e pământ folosit pentru legumele ce au nevoie de soare: roșii, arpagic, cartofi etc.

– Agnes, Tecla! - îmi strig surorile, e gata masa, veniți, haideți!

În timp ce încă alerg pe cărare, o aud pe mama strigând:

– Ruxandra, să aduci trei roșii coapte!

La întoarcere am trei roșii în poala fustei și respirația întretăiată.

– Uite, mamă, Ruxandra a adus roșiile în poală... - zice Tecla.

– De câte ori trebuie să vă spun? Petele se scot greu!

O privesc pe soră-mea: aș vrea să-i arăt limba, dar știu că nu e frumos și risc să fiu pedepsită. Masa e pregătită. După rugăciunea de mulțumire, ne așezăm cu toții, nimeni nu vorbește.

– La masă nu se vorbește! - zice mereu tata.

– Dar când se vorbește, dacă pe urmă sunt atâtea de făcut?
- l-a întrebat o dată Agnes.

– După ce ați mâncat.

Desigur, sunt și excepții, ca acum, pentru că avem un oaspete și tata poate să converseze, e suficient ca argumentul să fie potrivit și pentru copii.

– Am auzit că vecinul vostru, Vasile, s-a întors... - zice prietenul tatălui.

– Când? - întreabă mama curioasă. Am fost azi-dimineață la fântână, acolo era și soția sa, dar nu a spus nimic.

– Nu de mult, poate vrea să stea mai întâi în familie... - răspunde prietenul.

– Să ne audă Dumnezeu rugăciunile și să se termine odată acest dezastru. Nu e corect... sărmana lume, sărmanii de noi...

– Schimbă subiectul, Maria, copiii sunt încă la masă! - îi zice tata.

Zâmbesc ușor ca să nu mă vadă tata și mă gândesc:

– Ce straniu, mama trebuie să schimbe o discuție pe care a început-o prietenul lui...

– Veronica, în timp ce ne duceam la magazin, mi-a spus că tatăl său s-a întors.

– Bine! - încheie discuția tata cu vocea lui groasă. Știm că e mai bine să nu continuăm acest fel de conversație.

– Mamă, am terminat! - zice Agnes.

– Dar ai mâncat puțin...

– Trebuie să mănânci încă un pic, altfel la prima suflare o să te ia vântul... - glumește tata.

Agnes e înaltă, slabă, cu părul întunecat, ochii negri și, oricât ar mânca, nu se îngrașă.

– Iar eu o să mă apuc de gâtul tău! - râde Agnes. Ea visează și râde mereu.

– Atunci așteaptă surorile tale și, până terminăm și noi de mâncat, duceți-vă să vă odihniți.

Cât de mult ne place această frază! Deoarece înseamnă că, în timp ce adulții vorbesc, noi putem face ce dorim.

– Haidem la vișini! Facem o întrecere: cine ajunge prima în vârf! - propune Agnes.

– Și cea care pierde ce trebuie să facă? - întreabă Tecla.

– Îndeplinește două porunci!

Suntem de acord. Alergăm spre grădină și, odată ajunse la cei patru pomi, fiecare își alege din mers copacul în care să urce și întrecerea începe. Trebuie să fii iute printre ramurile cu vișine: Dumnezeu știe ce poruncă va trebui să îndeplinesc.

– Am câștigat eu! - o aud pe Agnes.

– Păi, desigur... tu trișezi mereu! - răspunde Tecla, care încă urcă pe ultimele ramuri ca să ajungă în vârf. Tecla nu e slabă ca Agnes, nici ca mine, dar și așa, e destul de iute.

– Nu am trișat, poate să o zică și Ruxandra!

– Nu am văzut nimic, încă urc.

– Nu mă mai joc! - zice Tecla supărată.

– Ei hai, mereu faci așa. Dacă nu câștigi, crezi că alții trișează. Atunci nu mă mai joc nici eu cu tine! - spune Agnes coborând din copac. Eu sunt bucuroasă: nu vor fi porunci!

Agnes aruncă spre Tecla o vișină. Tecla, la rândul ei, i-o întoarce și o pocnește în față, în timp ce cealaltă râdea. Agnes rupe din mers o roșie mică și o aruncă spre Tecla. Tecla se

ferește și roșia mă lovește pe mine, drept în ochi. Încep să plâng cât de tare pot și surorile mele fug către mine...

– Hai, Ruxandra, nu e nimic... Tecla, adu repede o cană cu apă rece!

Tecla fuge, dar vocea mea a ajuns deja la urechile lui tata:

– Maria, ce pun la cale fetele celea?

– Nu știu, nu pot să le văd de aici!

Tata vine spre grădină, în timp ce Agnes continuă să mă mângâie și să-mi zică să încetez:

– Ajunge, Ruxandra, nu plânge, nu s-a întâmplat nimic. Dacă nu încetezi, tata mă va certa.

Însă tata e deja aici, mă vede cu lacrimile și semințele de roșie pe față.

– Ce se întâmplă, Ruxandra?

– Agnes m-a lovit cu o roșie în ochi! - răspund cu o voce plângăcioasă.

– Agnes! De câte ori să-ți spun: Ruxandra e încă mică, trebuie să o protejați, nu s-o loviți cu roșii. Și-apoi, roșiile maică-ta trebuie să le gătească pentru iarnă, altfel nu o să mâncați nimic. Ajută-ți sora să se spele pe față. Când mă voi întoarce de la lucru deseară, să-mi arătați dacă ați terminat de cules coacăza neagră.

– Dar, tată... avem de terminat încă strânsul roșiilor...

– Nu v-a rămas mult, o să reușiți! - zice tata și pleacă.

– Uite ce ai făcut cu bocetul tău, acum trebuie să lucrăm mai mult!

Tecla ne privește. Fața rotundă, cu tenul alb, ochii mari negri și o șuviță de păr castaniu-închis, ce se leagănă în bătaia ușoară a vântului, ne fac să rămânem mute câteva secunde. Înțeleg că am dat-o în bară, sigur, un timp niciuna din ele nu va vorbi cu mine.

– Răbdare, de-acum ce-a fost, a fost - zice mereu mama.

– Ruxandra, rămâi să aduni roșiile, oricum, au rămas vreo două sau trei căldări. Eu și Agnes mergem să culegem coacăza... - zice Tecla, pornind către tufișurile de coacăză, ce sunt la câțiva metri mai încolo de roșii.

În sinea mea, nu sunt mulțumită că rămân singură, dar munca în plus din acea zi e „opera” mea, așa că îmi iau partea pe care o merit și încep să umplu căldarea. Cel puțin, deseară, când o să vină tata, va vedea că ne-am făcut treaba. Aud vorbind surorile mele, nu înțeleg tot ce-și spun, doar o frază îmi este clară:

– Iată, înțelegi de ce abia aștept să plec în Capitală la studii? - zice Agnes.

Tecla ascultă și tăcerea ei nu e altceva decât o confirmare.

Cuprins

	<i>pagina</i>
<i>De ce am scris această carte?</i>	7
<i>Familia</i>	8
<i>Ruxandra, în așteptarea anului școlar</i>	14
<i>Ultimele zile înainte de școală</i>	26
<i>Ultima sâmbătă de august</i>	32
<i>Începerea școlii</i>	41
<i>La școală cu noua tunsoare</i>	60
<i>Noiembrie</i>	65
<i>Sosirea iernii</i>	72
<i>Sărbătorind Anul Nou</i>	88
<i>Ziua de naștere a mătușii</i>	98
<i>Sărbătoarea Sfântului Vasile</i>	109
<i>Reîntoarcerea la școală după vacanță</i>	136
<i>Călătoria la Chișinău</i>	141
<i>Testele înainte de examene</i>	150
<i>Cum îmi ajut colega</i>	159
<i>Cum descopăr vizitele secrete ale</i>	
<i>Caterinei la doamna învățătoare Ana</i>	169

<i>Sosirea lunii martie cu noi idei</i>	<i>180</i>
<i>Compunere: „Ce vrei să fii când o să crești mare?”</i>	<i>189</i>
<i>Când aflu că părinții Natașei nu se mai despart</i>	<i>204</i>
<i>Sosirea Paștelui</i>	<i>211</i>
<i>Concursul</i>	<i>224</i>
<i>Cum termin școala primară și trec la gimnaziu</i>	<i>239</i>

